

det. Det, der egentlig er Tilfældet, er, at man vil give nogle Ægteskaber en første Klases Karakter, nemlig de, der indstiftes af Kirken, og de andre en anden Klases Karakter. Man vil her give nogle Ægteskabsindstiftelser et blaat Stempel og andre et sort Stempel, de, der indstiftes af Kirken, faa det blaa, medens de borgerlige Ægteskaber faa det sorte Stempel. Man vil da ude omkring i Befolkningen, netop i hine Egne, hvor det kirkelige Liv er stærkt udviklet, og hvor man ser meget ortodokst paa Sagen, unægtelig ikke kunne faa andet Indtryk af det borgerlige Ægteskab end, at det ikke er noget ret og rigtigt Ægteskab, og at de Mennesker, der have indgaaet det, trænge til noget mere, inden man kan betragte dem som rigtig gifte. Det synes jeg ikke, Rigsdagen skal være med til at give to Slags Lovgivning her, en, som er den rigtige, ægte, og en anden, som er mindre ægte, en, som anses for at være fuldt ud paa sin Plads, en anden, som man helst ser skævt til, og mener, at den trænger til noget mere, før man kan betragte den som virkeligt Ægteskab. Jeg synes, at Lovgivningens Op-gaver maa være at stille os alle lige, og det naas ikke ved det fri Valg, som det hedder, det naas kun derved, at man giver Staten den Plads, som Staten har fordret i det Forslag, som oprindeligt er fremsat i Folketinget, og som Folketinget en Gang har vedtaget. Under Henvisning til disse Udtalelser maa jeg sige, at jeg ønsker, at Folketinget her atter vil tilkendegive sin Tilslutning til det af Regeringen fremsatte Forslag og ikke fravige det Standpunkt, som det en Gang har indtaget, et Standpunkt, som i alle Henseender ubetinget bedst vil svare til de Krav, som ville kunne stilles til en ligelig og retfærdig Ordning. Jeg vilde meget beklage, om den Henstilling, det ærede Medlem for Otterup (Lohmann) gjorde, at vi skulde resignere, skulde blive tagen til Følge. I Stedet for atter at vise Hensyn til Landstinget, hvad Folketinget desværre alt for hyppigt har gjort, og resignere, vil jeg opfordre til, at man her som paa alle Punkter, hvor Folketinget har indtaget et radikalt og fornuftigt Stade, fastholder sit Standpunkt i Overensstemmelse med tidligere Vedtagelser og ikke fraviger det en eneste Tomme.

Hammerich: Til Forskel fra den ærede sidste Taler kan jeg ikke anbefale, at Folketinget sender denne Sag tilbage paa det samme Grundlag, paa hvilket den tidligere har været sendt op til Landstin-

get, jeg kan tværtimod i det hele og store anbefale at stemme for Forslaget, som det foreligger. Det er jo i Virkeligheden saaledes, at vi igennem Aarhundreder have haft den Ordning her i Landet, at Ægteskabet stiftes ikke blot i. men ogsaa ved Kirken, og ingen kan være i Tvivl om, at derigennem har Ægteskabet faaet en Fasthed som et Baand, der skal gælde for Livet, som hverken den enkelte eller Samfundet kan ønske svækket. I samme Grad som Ægteskabsløftet bliver givet i Form af en ganske almindelig Kontrakt, i samme Grad er der ikke Tvivl om, at denne Betragtning af Ægteskabet som stiftet for Livet vil blive svækket. At der er Ægteskaber, som stiftes løst, og ogsaa Ægteskaber, som sluttes i fuldt Alvor, og som alligevel hvile paa et Fejlsyn og ere en Ulykke for dem, der have stiftet dem, er en ganske anden Sag, derfor skulle ogsaa Ægteskaber kunne opløses. Men samtidig gælder det dog ikke mindre om, at det at opløse et Ægteskab skal staa som noget, man ikke gaar til uden som til en dyb og alvorlig Samvittighedssag, og der er ikke Tvivl om, at Følelsen deraf styrkes i samme Grad, som Ægteskabets Stiftelse har været præget af en dyb Alvor. Naar man nu fra anden Side har sagt, at vort Maal skal være alvorligt at skille imellem, hvad der er borgerligt, og hvad der er kirkeligt, og at man skal vogte sig for at bruge Kirken til at give en ganske almenmenneskelig Handling et Præg af Højtidelighed og Alvor, saa gælder det jo aldeles ikke lige overfor et Forslag som det, der foreligger her, der er ingen, som det i nogen Form vil tvinge til at søge den kirkelige Vielse. Ogsaa efter dette Forslag er det kun de, der ere knyttede til Kirken, eller de, der i ethvert Tilfælde ønske at bevare et Forhold til Kirken, der ville søge den kirkelige Vielse, og det er jo dog sikkert nok, at det at vise dem bort og hindre dem deri er noget, som ganske sikkert er i Strid med hele Aanden i den Folkekirke, som vi nu have, noget, som man kun kunde ønske indenfor Kirken, hvis den betragtede Ægteskabet som et Sakrament. For den enkelte, som af Hensyn til Vielsesformularen, eller hvad andre Grunde det kan være, har Betænknelighed ved at søge den kirkelige Vielse, staaar det fuldstændig aabent at undgaa den, saaledes som Lovforslaget netop fastslaar, thi det kan jo enhver gøre og dog bevare sin Stilling indenfor Folkekirken.

Hvorledes man altsaa ser paa disse de mest betydende Spørgsmaal, forekom-